

Zarządzenie Biskupa Legnickiego ws. duszpasterstwa w stanie pandemii

ZARZĄDZENIE

w sprawie duszpasterstwa w stanie pandemii

27 marca 2020 roku

W związku z trwającym stanem pandemii, stosownie do zarządzeń organów państwowych i odpowiednich władz kościelnych, szczególnie w odniesieniu do rozporządzeń wydanych przez Konferencję Episkopatu Polski, przekazuję duchownym diecezjalnym i zakonnym posługującym na terenie diecezji legnickiej poniższe wskazania i w oparciu o kan. 273 i kan. 274 § 2 Kodeksu Prawa Kanonicznego zobowiązuję do wiernego ich przestrzegania. Tym samym zarządzam, co następuje:

I. EUCHARYSTIA

1. Z dniem 29 marca br. dyspensa od obowiązku uczestnictwa w niedzielnej Mszy świętej ulega przedłużeniu do odwołania i dotyczy wszystkich wiernych diecezji legnickiej oraz innych osób, które w tym czasie przebywają na jej terenie.
2. W każdej Mszy świętej i w innych celebracjach może uczestniczyć maksymalnie pięć osób, nie licząc osób sprawujących posługę (por. gov.pl). Ponieważ wypełnienie tego zalecenia będzie stwarzało praktyczne trudności, polecam, aby Msze święte były sprawowane bez udziału wiernych, z wyjątkiem usługujących, a także –nie więcej niż pięciu – osób upoważnionych przez Księdza Proboszcza, w pierwszej kolejności będą to osoby związane z uzgodnioną intencją mszalną. Stosowną informację na ten temat należy wywiesić na drzwiach kościołów oraz przekazać wiernym drogą internetową. Wierni, którzy mają uczestniczyć w liturgii, winni wchodzić do kościoła przez drzwi zakrystii lub innym bocznym wejściem. Na czas Eucharystii kościoły powinny być zamknięte, zaś w ciągu dnia, poza celebracjami, pozostawać otwarte.
3. Jeśli wcześniej przewidziano Mszę św. koncelebrowaną, to w celu umożliwienia uczestniczenia w celebracji przedstawicielom rodzin zamawiających poszczególne intencje należy uwzględnić możliwość sprawowania tych Mszy osobno, w różnych porach. Stanowczo zaznaczam, że takie rozwiązanie nie jest możliwe podczas Triduum Paschalnego.
4. W czasie Mszy św. koncelebrowanej przygotowywanie kielicha, spożywanie z niego i puryfikację należy pozostawić głównemu celebransowi. Komunia święta powinna przebiegać w ten sposób, że najpierw koncelebransi spożywają Ciało Pańskie zanurzone w kielichu Krwi Pańskiej, a dopiero po nich główny celebrans spożywa Krew Pańską z kielicha i puryfikuje naczynia liturgiczne.
5. W kaplicach domów zakonnych i w innych kaplicach półpublicznych w celebracjach uczestniczyć mogą jedynie mieszkańcy domu, bez udziału osób postronnych.

6. Ograniczenie liczby uczestników zgromadzenia do pięciu osób obowiązuje również podczas liturgii pogrzebowej. Liczba ta nie obejmuje celebransa, posługujących i pracowników firmy pogrzebowej. Mszę świętą należy celebrować zgodnie z zaleceniami zawartymi w zarządzeniu Biskupa Legnickiego z dnia 17 marca br. (ldz. 588/SBL/2020), zaś obrzędy ostatniego pożegnania ograniczyć wyłącznie do stacji przy grobie, z udziałem najbliższej rodziny, jednak w liczbie osób nie większej niż pięć.

7. Do odwołania zawieszono wszelkiego rodzaju procesje: z Najświętszym Sakramentem, z relikwiami Świętych czy z obrazami.

8. Zachęcam, aby księża nadal odwiedzali chorych, do których udają się z comiesięczną posługą sakramentalną, a także innych chorych, którzy o to poproszą – jeśli nie ma jakichś przeciwwskazań z ich strony. Należy przy tym pamiętać o zakazie odwiedzania osób będących w kwarantannie domowej. Przypominam też, że Komunii św. poza liturgią nie można udzielać w Wielką Sobotę, kiedy to można ją przyjąć jedynie jako Wiatyk.

9. Usilnie zachęcam Duszpasterzy, aby informowali wiernych o możliwości korzystania z Komunii duchowej i do niej zachęcali. Niech pouczają wiernych, że jest to akt modlitewny, który umożliwia osiągnięcie takiego zjednoczenia z Jezusem, jakie daje nam przyjmowanie Go w sakramencie Jego Ciała i Krwi, lecz nie w wymiarze sakramentalnym. Akt ten składa się z trzech elementów: wzbudzenia wiary w realną obecność Chrystusa w Eucharystii, aktu miłości skierowanej ku Niemu oraz wyrażenia pragnienia, aby Jezus zechciał wejść w nasze życie.

II. CELEBRACJE WIELKIEGO TYGODNIA

Niedziela Palmowa

Msze święte należy celebrować z zastosowaniem trzeciej formy: zwykłe wejście. Można dokonać błogosławieństwa palm, jednak bez użycia pobłogosławionej wody.

Msza Krzyżma

Msza Święta Krzyżma będzie celebrowana w późniejszym terminie, o którym kapłani zostaną odpowiednio wcześniej poinformowani, by mogli w niej uczestniczyć. Do tego czasu należy korzystać z olejów pobłogosławionych przed rokiem. W razie potrzeby katedra legnicka posiada ich zapas. Przypominam także, że w razie konieczności każdy kapłan może dokonać poświęcenia oleju do namaszczenia chorych, jednak tylko w czasie sprawowania tego sakramentu (zob. *Sakramenty chorych. Obrzędy i duszpasterstwo*. Wydanie drugie poprawione, Katowice 2009, nr. 21b; 22; 210).

III. ŚWIĘTE TRIDUUM PASCHALNE

Zgodnie z zarządzeniem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów z dnia 25 marca 2020 r., „In tempore Covid-19 (II)” i z Notą wyjaśniającą z 26 marca 2020 r., zezwalam, aby celebracje Triduum Paschalnego poza katedrą i kościołami parafialnymi mogły odbywać się w: Wyższym Seminarium Duchownym, Domu Księża Emerytów, klasztorach i wspólnotach zakonnych oraz w kościołach filialnych, gdzie tradycyjnie odbywały się one w poprzednich latach. Jednocześnie z naciskiem zaznaczam, że w kościele

parafialnym może odbyć się tylko jedna celebrowanie Triduum Paschalnego, to znaczy Mszę Wieczerzy Pańskiej, Liturgię ku czci Męki Pańskiej i Wigilię Paschalną można sprawować tylko jeden raz.

Wielki Czwartek. Msza Wieczerzy Pańskiej

1. Należy opuścić obrzęd obmycia nóg (*mandatum*).
2. Na zakończenie Mszy Wieczerzy Pańskiej nie przenosi się Najświętszego Sakramentu do ołtarza adoracji, powinien On pozostać w głównym tabernakulum. Po umieszczeniu tam Najświętszego Sakramentu przewodniczący klęka przed nim. Wtedy śpiewa się hymn *Sław, języku, tajemnicę* (za odmówienie ostatniej części hymnu: *Przed tak wielkim Sakramentem*, po Mszy Wieczerzy Pańskiej można uzyskać łaskę odpustu zupełnego). Następnie kapłan pozostaje jeszcze chwilę w cichej adoracji, po czym on i posługujący przyklękają i powracają w ciszy do zakrystii.
3. W celu umożliwienia poszczególnym wiernym indywidualnej modlitwy należy podtrzymać zwyczaj wielkoczwartkowej adoracji (Najświętszy Sakrament w tabernakulum głównym).

Wielki Piątek Męki Pańskiej

1. Zgodnie z wcześniejszymi wskazaniem odwołane są w tym dniu wspólnotowe nabożeństwa Drogi krzyżowej.
2. Polecam, aby do Modlitwy Powszechnej w czasie Liturgii na cześć Męki Pańskiej dodać wezwanie odnoszące się do sytuacji pandemii. Należy je umieścić pomiędzy 9 i 10 wezwaniem z Mszału Rzymskiego. Tekst tego wezwania jest dostępny na stronie diecezji, w zakładce „Święte Triduum Paschalne – materiały”.
3. Cześć Krzyżowi należy oddawać przez głęboki skłon lub przyklęknięcie, unikając z nim bezpośredniego kontaktu.
4. W celu umożliwienia poszczególnym wiernym indywidualnej modlitwy należy podtrzymać zwyczaj adoracji Najświętszego Sakramentu przy Grobie Pańskim.

Wielka Sobota

Nie należy organizować poświęcenia pokarmów na stół wielkanocny w parafiach. W tym roku ma ono mieć charakter liturgii domowej. Przed śniadaniem niedzielnym słowa błogosławieństwa wypowiada ojciec, matka lub inna dorosła, wierząca osoba. Tekst błogosławieństwa dostępny na stronie diecezji, w zakładce „Święte Triduum Paschalne – materiały”.

Wigilia Paschalna w Wielką Noc

Należy zachować przepisy liturgiczne dotyczące pory celebrowania Wigilii Paschalnej, chociaż będzie ona sprawowana bez obecności licznych wiernych. Przypominam o wciąż obowiązującym w naszej diecezji Zarządzeniu Biskupa Legnickiego z 2007 roku, gdzie czytamy, że tej liturgii nie można rozpoczynać wcześniej niż o godz. 20.00. Przede wszystkim

zaś rubryki Mszału rzymskiego zaznaczają, że obrzędów Wigilii Paschalnej nie wolno rozpocząć, zanim nie zapadnie noc, a należy je zakończyć przed świtem.

Część pierwsza: Liturgia światła.

Na początku Wigilii Paschalnej należy pominąć rozpalanie ogniska i procesję na zewnątrz kościoła a wykorzystać propozycję, którą podaje Mszał Rzymski w obrzędach: *Niedziela Wielkanocna. Zmartwychwstanie Pańskie. Wigilia Paschalna w Wielką Noc*, nr 13.

Część druga: Liturgia słowa

Pozostaje bez zmian;

Część trzecia: Liturgia chrzcielna

Zachowujemy jedynie odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych, bez pokropienia wodą. Pomija się litanię do Wszystkich Świętych, błogosławieństwo wody chrzcielnej i błogosławieństwo wody do pokropienia.

Część czwarta: Liturgia Eucharystyczna

Pozostaje bez zmian.

Procesja rezurekcyjna

W miejsce procesji rezurekcyjnej można na zakończenie liturgii udzielić błogosławieństwa Najświętszym Sakramentem przed drzwiami kościoła, a następnie zachować porządek podany w Mszałe Rzymskim, jak po powrocie procesji do ołtarza głównego.

IV. SAKRAMENT POKUTY I POJEDNANIA

1. Zachęcam duszpasterzy, aby udostępnił wiernym numer telefonu i adres mailowy, przez który będą mogli się umówić na indywidualną spowiedź.
2. Duszpasterze winni zachować dyspozycyjność wobec wiernych, którzy zwrócą się z prośbą możliwość przystąpienia do sakramentu pokuty i pojednania.
3. Spowiedź winna mieć miejsce w osobnym pomieszczeniu, umożliwiając sprawowanie sakramentu z zachowaniem stosownej odległości między penitentem a spowiednikiem, a w razie braku takiej możliwości – w często dezynfekowanym, otwartym konfesjonale.
4. Niemożliwa jest spowiedź za pośrednictwem urządzeń komunikacji elektronicznej (np. telefon lub komunikator internetowy). Stolica Apostolska nigdy nie zezwoliła na spowiedź przez telefon, a wszystkie dotychczasowe wypowiedzi wyraźnie zakazują spowiedzi na odległość i wskazują, że w przestrzeni wirtualnej „nie ma sakramentów”.
5. Należy przypomnieć wiernym, że zawsze mają możliwość usposobienia duszy do stanu łaski przez wzbudzenie w sobie aktu żalu doskonałego, który zawiera w sobie zamiar wyspowiadania się jak najszybciej. Katechizm Kościoła Katolickiego objaśnia, że „żal, który

wyływa z miłości do Boga miłowanego nade wszystko, jest nazywany żalem doskonałym lub żalem z miłości. Taki żal odpuszcza grzechy powszednie. Przynosi on także przebaczenie grzechów śmiertelnych, jeśli zawiera mocne postanowienie przystąpienia do spowiedzi sakramentalnej, gdy tylko będzie to możliwe” (nr 1452). Zobowiązuję duszpasterzy, aby w obecnej sytuacji, gdy dla wielu osób przystąpienie do spowiedzi sakramentalnej może być nieosiągalne, ukazywali wiernym możliwości duchowego pojednania z Bogiem na takiej drodze oraz aby umieścili informację na ten temat na internetowej stronie parafialnej i wyłożyli ją w przykościelnych gablotach i na ławkach w kościele w formie drukowanej. Pomoce dostępne na stronie diecezjalnej w zakładce „Święte Triduum Paschalne – materiały”.

6. Przypominam również, że w obecnej sytuacji absolucja wielu penitentów równocześnie, bez poprzedniej indywidualnej spowiedzi, w sposób ogólny nie może być udzielana.

7. Już dziś zobowiązuję Księży Proboszczów wszystkich parafii, aby po ustaniu pandemii zorganizowali dzień spowiedzi parafialnej.

V. UROCZYTOŚĆ PIERWSZEJ KOMUNII ŚWIĘTEJ

1. Do Wielkanocy odwołane są wszystkie spotkania z dziećmi komunijnymi i ich rodzicami. Przyjmujemy zasadę, że tak długo, jak szkoły pozostają zamknięte i dzieci mają pozostawać w domach, nie organizujemy dla nich żadnych zajęć w parafii (w tym pierwszych spowiedzi).

2. Po Wielkanocy:

Wariant I: Jeżeli stan epidemii nie zostanie odwołany i dzieci nie wrócą do szkół, to należy odwołać wszystkie I Komunie Święte do czasu ustania epidemii.

Wariant II: Jeżeli po Wielkanocy stan epidemii zostanie odwołany i dzieci wrócą do szkół, to o terminie I Komunii Świętej należy porozmawiać z rodzicami; po wysłuchaniu ich głosów Ksiądz Proboszcz podejmie ostateczną decyzję, biorąc pod uwagę to, co zawierają punkty 3-5.

3. Gdyby rodzice zdecydowali się na I Komunię Świętą swoich dzieci w pierwotnie planowanym (zwykle majowym) terminie, należy uczynić to z zachowaniem najwyższych środków ostrożności, w małych grupach, w wyjątkowych sytuacjach niekoniecznie w niedzielę.

4. Gdyby rodzice nie zdecydowali się na I Komunię Świętą swoich dzieci w pierwotnym terminie, należy im to umożliwić w terminie późniejszym, kiedy sami uznają, że zagrożenie dla ich dzieci minęło.

5. Duszpasterzy zachęcam, by byli w stałym kontakcie (telefonicznym lub mailowym) z rodzinami dzieci komunijnych i wsłuchiwali się w ich potrzeby.

VI. BIERZMOWANIE

Tu również przyjmujemy zasadę, że do czasu odwołania stanu epidemii oraz powrotu dzieci i młodzieży do szkół udzielanie sakramentu bierzmowania pozostaje zawieszony

VII. DODATKOWE INFORMACJE

1. Udzielam *dyspensy* wszystkim wiernym przebywającym na ternie diecezji legnickiej, którzy chcieliby uzyskać łaskę odpustu zupełnego, a w żaden sposób nie mogą albo mogą jedynie z wielką trudnością wyświadczyć się i przyjąć Komunię św.: mogą oni uzyskać odpust zupełny bez aktualnej spowiedzi i Komunii św., byleby tylko wzbudzili żal doskonały i mieli postanowienie przystąpienia do tych sakramentów, gdy tylko nadarzy się okazja, z zachowaniem pozostałych warunków odpustu.

2. W obecnej chwili, gdy zachodzi prawdopodobieństwo, że w przypadku zagrożenia życia nie będzie możliwe wezwanie kapłana, warto przypominać wiernym, że w takich okolicznościach Kościół udziela wiernemu, który jest odpowiednio dysponowany (tzn. jest skruszony w sercu i nie ma przywiązania do grzechu), *odpustu zupełnego* na zbliżającą się chwilę śmierci, pod warunkiem że za życia miał zwyczaj odmawiania jakichkolwiek modlitw. W tym przypadku Kościół uzupełnia trzy pozostałe warunki wymagane do uzyskania odpustu zupełnego.

3. Celebracje Świętego Triduum Paschalnego sprawowane w katedrze legnickiej będą transmitowane w mediach społecznego przekazu przez telewizję TVT Zgorzelec oraz przez stronę www.diecezja.legnica.pl. Księża Proboszczów zachęcam do transmitowania parafialnych liturgii w mediach społecznościowych i podania ich terminów swoim wiernym, by mogli łączyć się duchowo z duszpasterzami i wspólnotą parafialną.

4. Aby wierni, nie mając możliwości gromadzenia się w kościele, mogli głębiej przeżyć obchody tych świętych dni, na stronie diecezjalnej, w zakładce „Święte Triduum Paschalne – materiały” zostaną udostępnione odpowiednie pomoce. Proszę Duszpasterzy o zachęcanie wiernych do korzystania z tych pomocy. Polecam szczególnie rodzinne celebracje, które można przeprowadzić w domu niezależnie od korzystania z transmisji liturgii sprawowanych w kościołach.

5. Do służby liturgicznej w tych dniach należy dopuszczać jedynie te osoby, które ukończyły 18 lat. Sytuacja ta ulegnie zmianie z chwilą powrotu dzieci i młodzieży do szkół.

6. Do 15 kwietnia Legnicka Kuria Biskupia pozostaje zamknięta. W razie sytuacji nagłych należy się kontaktować bezpośrednio z Notariuszem Kurii lub Sekretarzem Biskupa Legnickiego.

7. Zachęcam, aby Kancelarie parafialne pozostawały zamknięte, z wyjątkiem spraw losowych. Należy udostępnić wiernym numer telefonu i adres mailowy, poprzez który będą mogli umówić się z duszpasterzem by załatwić sprawy nie cierpiące zwłoki.

8. W duchu kapłańskiej odpowiedzialności musimy także podjąć kwestię dotyczącą spraw finansowych. Jak wiemy, Parafie, Kuria, Seminarium, Dom Księża Emerytów i wiele innych podmiotów kościelnych w naszej diecezji utrzymuje się wyłącznie z dobrowolnych ofiar wiernych, a te z oczywistych względów nie wpływają w dotychczasowych kwotach i ten stan będzie się przez jakiś czas utrzymywał. Dlatego musimy podjąć działania, które pozwolą na właściwe funkcjonowanie naszych parafii i diecezji. W najbliższych dniach, po konsultacjach z przedstawicielami Rady Kapłańskiej, wydam dekret dotyczący finansowania parafii i zryczałtowanych opłat, które parafie wpłacają na rzecz Legnickiej Kurii Biskupiej.

9. Szczególnie ważna jest nasza wspólnotowa modlitwa różańcowa, w której łączymy się o godz. 20.30, połączona z Apelem Jasnogórskim. Wezwaniem do modlitewnej jedności niech będzie głos dzwonów naszych kościołów o godz. 20.30 każdego dnia.

10. Polecam, aby w aktualnej sytuacji prezbiterzy jeszcze ściślej zachowywali obowiązek stałej rezydencji w parafii i dyspozycyjności wobec wiernych, a wszelkiego rodzaju wyjazdy ograniczyli do tych koniecznych.

11. Przedstawiony dokument należy umieścić w gablotach parafialnych oraz na stronie internetowej parafii. Powyższe wskazania mogą ulec modyfikacji w zależności od rozwoju sytuacji związanej z pandemią.

ZAKOŃCZENIE

Serdecznie dziękuję Wam, drodzy Bracia w kapłaństwie, za Waszą posługę w niełatwych okolicznościach epidemii i za wszelkie zaangażowanie, by zaradzać negatywnym skutkom pandemii oraz wlewać nadzieję i otuchę w serca powierzonych Wam wiernych. Proszę Boga, byście mieli światło i moc do takiego myślenia i działania, które dla Was samych będzie coraz to większym doświadczeniem obecności i działania Pana Boga. Zachęcam do wniknięcia w treści Psalmu 84.

Wszystkim zaś Wiernym doświadczanym przez pandemię i jej skutki, a jednocześnie niosącym odpowiedzialność za utrzymanie rodzin, gospodarstw, przedsiębiorstw i miejsc pracy oraz za organizację życia społecznego, życzę światła Ducha Świętego. Osoby chore, samotne i stanowiące tzw. grupę szczególnego ryzyka polecam Bogu w mojej pasterskiej modlitwie. Proszę je też o łączenie swoich cierpień i niepewności z udrękami Chrystusa dla dobra Jego Ciała, którym jest Kościół (zob. Kol 1,24) oraz o modlitwę w duchu Psalmu 34, w którym szczególnie wymowna jest prawda: „biedak zawołał, a Pan Go usłyszał ...”.

Dziękuję wszystkim za dojrzałe i odpowiedzialne stosowanie się do wydawanych zarządzeń. Niech ożywia nas nadzieja, że obecna sytuacja przeżywana przez nas w duchu wiary, przyniesie dobre owoce w życiu całej wspólnoty Kościoła. Nie ustawajmy w wysiłku duchowego łączenia się ze Zbawicielem, a wszelkie niedogodności i cierpienia, których teraz doświadczamy, składajmy Panu Bogu jako duchową ofiarę w intencji zatrzymania epidemii; niech będzie to też nasz wkład w potrzebną nam wszystkim duchową odnowę naszych społeczności oraz przyczynek do objawiania się chwały Bożej (zob. Rz 8,18nn).

Na ten czas nowego doświadczenia i w jego kontekście pogłębionego przeżywania Świąt Paschalnych z serca błogosławię.

Wasz Biskup

† Zbigniew Kiernikowski